

Kirkonpalvelija

4
2009

Joulun odotuksia

Myyhäissyksyn harmaus kietoo mai-
seman harson lailla syleilyynsä. Yön
hämyyys pitää päivän lujassa ottees-
saan. Kaamos lyö voimalla vasten kas-
voja. Sade ropisee ikkunaan. Viisi as-
tetta plussaa ja vettä sataa, vaikka sei-
näkalerteri itsepintaisesti julistaa mar-
raskuun loppua.

Adventin aika lopettaa kirkkovuo-
den juhlattoman jakson. Alkaa valon ja
juhlan aika. Vesisateessa on kuitenkin
"joulu mielen" kanssa vaikeuksia. Ad-
ventin ruuhka ja työkiireet uhkaavat
hukata hengelliset aatokset. Joulukuu-
set, kukat, kyntteliköt, seimet. Kirkon-
palvelijan joka jouluisena haasteena tu-
tun sanoman pukeminen visuaalisesti
uuteen tuoreeseen asuun.

Adventti on odotuksen aikaa. Useim-
mat meistä odottavat joulunpyhien
suomaa hengähdystaukoa. Pitkän ja
pimeän syksyn jälkeen tarvitsemme
lepoa ja juhlaa arjen keskelle. Yhtäilai-
la moni varmasti odottaa yhdessäoloa
perheen ja suvun kesken. Onhan suo-
malainen joulu kodin ja perheen juh-
la. "Jouluksi kotiin" ohjaa edelleen use-
ampien juhlasuunnitelmia. Media aset-
taa meille suuria odotuksia joulun suh-

teen. Naistenlehdet luovat kuvia, jois-
sa kattaukset ovat kauniita, ruokapöy-
dät notkuvat herkuista, kuusen alla iso
kasa lahjoja. Ah, mikä ihana joulu! Voi
kuitenkin käydä niin, että odotukset ei-
vät täyty ja joulu pettää meidät.

Joulusta tulee vain kalpea kopio sii-
tä täydellisyydestä mitä odotimme.
Meiltä ei pitänyt puuttua mitään, mut-
ta puuttui kuitenkin. Jäikö Jeesus-lapsi
unohduksiin joulustamme? Haparoim-
me pimeässä yrittäessämme tavoitel-
la täydellisen joulun tunnelmaa. Mit-
kään lahjat, kauniit koristelut ja notku-
vat ruokapöydät eivät voi täyttää sie-
lumme tyhjyyttä. Tarvitsemme jou-
luumme seimessä makaavan Jeesus-
lapsen. Vapahtajan, joka ei petä vaikka
joulu pettäisikin.

Nyt seimellesi seisahdan oi Jee-
sus autuuteni. Ja maahan asti kumar-
ran Herralle, Luojalleni. Sain elämäni,
kaikkeni sinulta synnyinlahjaksi. Ne
ota Jeesus vastaan. Oi Jeesus tänne
maailmaan, et tullut itses tähden, mi-
nua saavuit auttamaan, kurjuuden kai-
ken nähden. Ja raskaan ristin kärsien
armahdit minut, syllisen. Voisinko kyl-
lin kiittää.

Vaan kuinka suuren vieraani ottais-
in oikein vastaan. Kun sydämeni, lahjani
on multaa ainoastaan. Oi Herra maan
ja taivasten, käyt itse luokse syntisten,
amosi meille annat.

Virsi 25 1,5,7 säk.

Toivon sinulle lukijani sellaista joulua,
joka tuo elämäsi iloa, valoa ja rauhaa.

Kaarina Yli-Somero
puheenjohtaja

Kirkonpalvelijat ry ¹⁹³⁴/₂₀₀₉ 75 vuotta

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Enkelin laulussa kaikuna soi, armon ja rauhan Jeesus jo toi, ei ole
pelkoa, ei ole yötä, kun muistamme Kristuksen lunastustyötä.

Kirkonpalvelijat ry toivottaa kaikille jäsenilleen, yhteistyökumppaneilleen
ja lukijoilleen Rauhallista Vapahtajamme syntymäjuhlaa sekä siunausta
vuodelle 2010.

Kaarina Yli-Somero, puheenjohtaja

Kari Hartikainen, sihteeri

Toimintavuosi päättymässä

Kirkonpalvelijat ry:n hallituksen tämän vuoden viimeinen kokous pidettiin torstaina 26.11.2009 Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL ry:n toimiston kokoustilassa.

SVTL:n puheenjohtaja Matti Löppönen luovutti SVTL:n erityisansiomerkin hallituksen jäsen Anna-Liisa Tikkalalle ansiokkaasta toiminnasta yhdistyksen ja liiton hyväksi.

Uusia jäseniä olemme hyväksyneet tähän mennessä 101.

Opinto- ja koulutuspäivät Seinäjoella 29.-30.6.2010.

Opinto- ja koulutuspäivien ilmoittautumiskaavake ja alustava ohjelma ovat nähtävillä www.kirkonpalvelijat.fi 3.11.2009 alkaen.

Seuraavat opinto- ja koulutuspäivät vuosina 2011–2012 Mikkeli 28.-29.6.2011, edellisen kerran olivat 28.-29.6.1978 Kuusamo 26.-27.6.2012, edellisen kerran 28.-29.6.1977

Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL r.y. edustajiston sääntömääräinen syyskokous pidettiin 27.11.2009 Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakuntasalissa Unioninkatu 39. Erillinen artikkeli.

Sopimus tavoitteet seuraavalle sopimuskaudelle. Kirkon yleinen virka ja työehtosopimus 2007–2009 on voi-

Levollisin mielin kokouksessa.

Kuva KP.

massa 1.10.2007 – 31.1.2010. Tavoitteet seuraaviin sopimuksiin on jätetty liiton toimistoon toiminnanjohtaja Ritva Rasilalle.

Kirkonpalvelijat ry:n alaosasto toiminta: Yhdistyksellä on 19 alaosastoa kautta Suomen.

Hyväksyttiin uudet alaosastojen säännöt, voimassa 26.11.2009 alkaen. Alaosastojen vastuuhenkilöiden yhteinen tapaaminen 16.-17.2.2010 Helsingissä. Kutsutaan kaksi henkilöä kustakin alaosastosta, puheenjohtaja ja sihteeri tai esteen sattuessa jokin toimikunnan jäsen.

Kokouksesta tulee erillinen kutsu tammikuussa 2010.

Seuraavat työvaliokunnan ja hallituksen kokoukset pidetään Helsingissä 15.-16.2.2010.

sihteeri Kari Hartikainen

Jouluyö

Tänä yönä maailman Vapahtaja nukkuu seinässä vastasyntyneenä lapsena. Tänä yönä taivaat avautuvat, valtakuntasi salaisuus laskentuu ihmisten keskelle. Tänä yönä synnin ja kuoleman valta murretaan. Tänä yönä osoitat ihmis-kunnallesi suuren rakkautesi käsin kosketeltavalla tavalla. Ylistämme sinua, ihmiseksi syntynyt Jumala!

Anna-Liisa Tikkala huomioitiin ansiokkaasta toiminnasta.

Kuva KP.

Diakoni Tiina Heino valittiin SVTL:n uudeksi puheenjohtajaksi

Diakoni, teol. kand. Tiina Heino, 41, valittiin Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL ry:n puheenjohtajaksi yksimielisesti liiton edustajiston kokouksessa 27.11. Helsingissä. Kolmivuotinen puheenjohtajakausi alkaa vuoden 2010 alussa.

Tiina Heino seuraa tehtävässä kaksi kautta puheenjohtajana toiminut seurakuntamestari Matti Löppöstä. Heino työskentelee Janakkalan seurakunnan diakonian virassa. Hän on myös SVTL:n jäsenyhdistyksen Diakonian ja nuorisotyön ammattilaiset ry:n puheenjohtaja.

Puheenjohtajanvaalista keskusteltiin jäsenyhdistysten piirissä kesän ja syksyn mittaan vilkkaasti ja myös useampia nimiä oli esillä. Lopulta kuitenkin kaikki jäsenyhdistykset asettuivat tukemaan Tiina Heinoa.

Edustajisto valitsi myös hallituksen ja edustajiston jäsenet kolmivuotiskaudeksi 2010 - 2012.

Hallitukseen valittiin seuraavat (suluissa varajäsen): Kirkonpalvelijat: Kaarina Ylisomero ja Kari Hartikainen (Eija Jaakola ja Osmo Nissi), Kirkon Lastenohjaajat: Terttu Ryytty ja Raila Nordlund (Eila Pelttari ja Merja Forsman), Kirkon Toimistonhenkilöstö: Soile Tiainen-Kymäläinen (Riitta Kjäll), Kristillisten järjestöjen työntekijät: Leena Luhtala (Juha Lampinen, Ortodoksisen kirkon työntekijät), Kirkon Lapsityönohjaajat: Päivi Yli-Korpela (varalla: Matti Ahokas, Diakonian ja nuorisotyön ammattilaiset), Kirkon Toimihenkilöt: Marjatta Muilu (varalla: Tuula Koskinen, Kirkon Keskushallinnon Toimihenkilöt). Kirkon Lähetysseurakuntien: Johanna Rantalankila (varalla: Antti Kylliäinen, Teologit ja Kirkkomuusikot).

Edustajistoon valittiin seuraavat (varajäsen suluissa): Kirkonpalvelijat: Eija Jaakola (Mirja Kaaretkoski), Osmo Nissi (Hilkka Heliö-Virtanen), Jouni Honka-

Kuusi vuotta puheenjohtajana ollut Matti Löppönen onnitteli uutta puheenjohtajaa Tiina Heinoa edustajiston kokouksessa.

nen (Päivi Kylä-Heiko), Kristiina Sanak-senaho (Väinö Kokkonen), Tuomas Leminen (Timo Lehto), Salla Kostainen (Maarit Ilonen), Hannu Korhonen (Arvo Katajamäki).

Kirkon Toimistonhenkilöstö: Tuija Niemikola (Terhi Sihvonen), Kaisa Martinsson (Taina Nissinen), Satu Taitto (Riitta Kjäll), Eeva-Kaisa Eskelinen (Sari Rautiainen-Hämäläinen).

Kirkon Lastenohjaajat: Jaana Härmä

(Niina Toivonen), Varpu Jääskeläinen (Satu Lämsmäns), Mervi Järvinen (Pirjo Lahti), Mikko Kalliomäki (Leena Heino), Irma Korhonen (Pirjo Törmänen), Anne-Maj Mäenpää (Raija Raunio-Naukarinen), Arja Saari (Sari Mikkonen).

Kirkon Keskushallinnon Toimihenkilöt: Tuija Korva (Anita Lamminen).

Kirkon Lapsityönohjaajat: Tuulikki Palonen-Poikkeus (Eila Paulun).

Kirkon Toimihenkilöt: Sirkka Ojanpera (Sakari Vanhanen).

Kirkon Lähetysseurien: Minna Laija (Anitta Perttola).

Kristillisten järjestöjen työntekijät: Aija Lintula (Sisko Vainionkulma).

Diakonian ja nuorisotyön ammattilaiset: Matti Ahokas (Sari Airola), Hannu Ylitalo (Rauno Vänskä).

Ortodoksisen kirkon työntekijät: Markku Salminen (Timo Tynkkynen).

Teologit ja Kirkkomuusikot: Kaj Andersson (Aija-Leena Ranta).

(Tiina Heino; otteita puheesta edustajistossa, 27.11.2009)

Haluan esittää sydämelliset kiitokseni kaikille niille, jotka ovat minua tukeneet ja kannattaneet.

Nyt käyty puheenjohtajavalinta ei ollut alussa millään tavalla selvä. Puheenjohtajakisa sisälsi jopa muutamaa varsin jännittävää käänteen, jotka tekivät kisan entistä mielenkiintoisemmaksi, lisäännitys kasvoi viime metreille saakka.

Minulle on entistä enemmän vahvistunut käsitys siitä, että olemme täällä yhteisen asian vuoksi, ja mikä vielä tärkeämpää, nyt käydyt vaalit ovat mielestäni osoittaneet: tämä porukka pystyy yhteistyöhön!

En poikkeaa missään suhteessa kanssaihmisistäni. Olisi puheenjohtajaksi tullut valituksi kuka hyvänsä matkan varrella esiintyneistä hyvistä nimistä, ei hän olisi pärjännyt ilman jäsenistön tukea. Tässä suhteessa en muodosta mitään poikkeusta. En pärjää uudessa tehtävässäni ilman teidän tukeanne. Apua ja tukea tulen tarvitsemaan kokeneilta ay-kollegoilta. Henkistä tukea tarvitsen teiltä kaikilta.

Korvaukseksi tuestanne tulette saamaan minulta täyden panostuksen uudessa tehtävässäni. Teidän tuellanne ja omalla panostuksellani luomme yhdessä liittoomme yhteistyönhenkeä. Luomme yhteistyönhenkeä, jonka avulla kykenemme saavuttamaan yhteisiä tavoitteita. Toisin sanoen peräänkuulutan yhteistyönhenkeä saa-

vuttaaksemme tavoitteitamme. Ellämme saavuta tavoitteitamme, epäonnistumme. Sen sijaan, ja tämä on huomattavaa, kun saavutamme tavoitteitamme, tapahtuu se vain ja ainoastaan yhteistyössä toinen toisemme kanssa.

Tämän vuoksi minä odotan yhteistyön henkeä liiton sisäiseen työhön. Mutta odotan hyvää yhteistyön henkeä myös kanssakäymisessämme yhteistyökumppaneittemme kanssa. Minä suorastaan vaadin, että puhallamme yhteen hiileen. Ulospäin liittomme sisäinen henki näkyy hyvin konkreettisesti; hyvässä neuvottelukyvyyssä, kyvyssä osoittaa suvaitsevaisuutta ja kyvyssä huomioida omien tarpeiden lisäksi myös muiden tarpeet.

Konkretiasta puheen ollen, yksi suurista huolenaiheistamme on kirkon työntekijöiden työssä jaksaminen ja työssä viihtyminen. Haasteita kirkkojemme työhön tuo myös talouden taantuma. Kaiken kukkuraksi vuosi 2010 on suurin eläkötymisvuosi.

Suurten ikäluokkien suurin ryhmä siirtyy eläkkeelle ensi vuonna. Väki vaihtuu ja nuorempia pitäisi saada houkutelua kirkon töihin. Kaikki tämä tuottaa stressiä niin eläkkeelle siirtyville kuin töihin jääville.

Kirkon työntekijät ovat joko kutsu- tai palkattomia, tai kuten myös kirkon työolobarometri 2007 kertoo, muuten työhönsä sitoutuneita. Sitoutuneisuus on myönteinen seikka. Älkäämme unohtako, että sitoutuneisuus on myönteinen seikka myös etuja ajajiemme. Se antaa pontta vaatimuksillemme.

Tulen toimimaan valitussa tehtävässäni koko liiton puheenjohtajana. Mutta siinä, missä minä olen teidän käytettävissänne, odotan vastapalveluna yhteistyötä liiton kaikkien ammattiryhmien välillä ja välillä. Näin siksi, että emme kykene saavuttamaan asioita yksin, vaan ainoastaan yhdessä.

Hyvät ystävät, kiitän luottamuksestanne.

STVL:n LUOTTAMUSMIESKOULUTUS 2010

LUOTTAMUSMIESTEN NEUVOTTELUPÄIVÄT

15.-16.2.2010 hotelli Presidentti, Helsinki

Sopimusneuvottelutilanteen vuoksi ohjelma julkaistaan tammikuussa kotisivuillamme www.svtl.fi. Koulutustilaisuus alkaa ma. 15.2. lounaalla klo 11.15 ja päättyy ti. 16.2. klo 12.30 alkavaan lounaaseen.

Ilmoittautuminen 15.12. mennessä.

LUOTTAMUSMIESTEN PERUSKURSSIT

Kurssit on tarkoitettu uusille 1.1.2010 aloittaville luottamusmiehillä, jotka eivät aiemmin ole käyneet lm-peruskurssia. Kullekin kurssille otetaan 30 osanottajaa. Varsinaisilla luottamusmiehillä on etusija kursseille, mutta mikäli paikkoja jää varaluottamusmiehiä otetaan kurssille ilmoittautumisjärjestyksessä.

Etelä-suomalaisille luottamusmiehillä:

10-12.3.2010 Kuntokallio, Vantaan srk-yhtymän kurssikeskus, Kuntokalliontie 6, 01100 Itäsalmi, Helsinki. Ilmoittautuminen 10.2. mennessä.

Keski-suomalaisille luottamusmiehillä:

17-19.3.2010 Honkiniemi, Seinäjoen srk:n kurssikeskus, Honkiniementie 150, 63700 Ähtäri. Ilmoittautuminen 17.2. mennessä.

Pohjois-suomalaisille luottamusmiehillä:

24-26.3.2010 Joutenlampi, Kajaanin srk:n kurssikeskus, Joutenlammentie 294, 87930 Salmijärvi. Ilmoittautuminen 24.2. mennessä.

Kitke kiusaaminen työpaikalta

Moni kokee työpaikallaan kiusaamista. Tilanteen rauhoittamiseksi peli kannattaa viheltää nopeasti poikki ja viedä esimiehen tietoon. Mitä aiemmin kiusaaminen tulee työnantajan edustajan tietoon, sitä tehokkaammin se saadaan nujerrettua. Nopea kiusaamiseen puuttuminen saa aikaan hyviä tuloksia ja parantaa ilmapiiriä työpaikalla.

Työterveyslaitoksen tutkimuksen mukaan noin 140 000 suomalaista kokee työpaikallaan kiusaamista. Nyt kaitavaan kipeästi työkaluja kiusaamisen tunnistamiseen ja lopettamiseen.

Tunnista kiusaaminen

Kiusaaminen on toistuvaa ja pitkään jatkunutta kielteistä, vihamielistä tai aggressiivista käyttäytymistä toista henkilöä kohtaan. Se ilmenee työpaikalla monessa muodossa; työssä tarvittavien tietojen pimentämisinä, tiukkojen ja kohtuuttomien aikataulujen vaatimisena, mustamaalaamisena ja perättömiin juttujen levittämisenä, eristämisenä, työvälineiden piilottamisena, pilkkaamisena, naurun alaiseksi saattamisena, mitätöintinä, asiattomana ja epäoikeudenmukaisena arvosteluna.

Kiusaamiseen liittyy aina yksilön kokemus siitä, ettei häntä kohdella asiansuhteisesti. Henkilö saattaa kokea toistuvasti tulevansa työpaikallaan loukatuksi, mielialan häiriöitä tai muutoin joutuvansa kielteisen käytöksen kohteeksi, selvittää psykoterapeutti **Merja Miesvirta**.

Työpaikkakiusaamista ei pidä kauan sietää, sillä se vaikuttaa nopeasti mielialaan ja käyttäytymiseen. Näin se alkaa näkyä myös ulospäin. Kiusatuksi tullut saattaa alkaa vältellä kiusaajansa kohtaamista ja laatia hyvinkin tarkkoja suunnitelmia siitä, ettei joudu kohtaamaan häntä työpäivän aikana. Kiusatu vetäytyy helposti omiin oloihinsa, eikä häntä näy enää kahvitunneilla tai työpaikan muissa yhteisissä paikoissa taukojen aikana. Jos näet kiusaamista työpaikallasi, tarjoa kiusatulle apuasi.

Kiusaaminen vaikeuttaa työn tekemistä, työhön on vastenmielisiä menä ja työpaikka koetaan paikaksi, jonne on pakko mennä.

Itsetunto kolhiintuu herkästi kiusaamisen aikana, eikä työstä suoriutuminen suju kuten aiemmin. Pitkittyesään tilanne voi aiheuttaa sekä fyysisiä että psyykkisiä oireita. Kiusattu voi kokea mielialansa laskevan, jolloin mikään ei enää tunnu kiinnostavan, kehossa voi tuntua selittämättömiä kipuja ja yöunen laatu voi heikentyä, kertoo Miesvirta.

Toimiva työyhteisö ei kiusaa

Työterveyslaitoksen tutkimuksen mukaan kiusaamisen taustalla on usein nippu työhön liittyviä ongelmia, jotka altistavat epäasialliselle kohtelulle. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa rooliristiriidat, epäselvät työn tavoitteet, jatkuva kohtuuton työn määrä, vaikuttamismahdollisuuksien puute, tyytymättömyys esimiestyöhön, työntekijöiden keskinäinen kilpailu, epävarmuus työstä. Yhteiset pelisäännöt puuttuvat myös usein yhteisöstä, jossa työntekijä kokee itsensä kiusatuksi.

Työpaikoilla ei näytä useinkaan olevan riittävän selkeitä sanallisia sopimuksia siitä, miten asioita hoidetaan ja millainen toiminta on sallittua ja millainen ei. Esimiehet ja johto näyttävät malliesimerkkiä työntekijöille ja tätä ei pitäisi unohtaa, tarkentaa Miesvirta.

Taantuma lisää paineita

Suoritusvaatimusten kasvaessa ja työpaineiden kertyessä lisääntyvät myös kiusaamisen riskit. Työn tuotta-

vuus asetetaan herkästi työhyvinvoinnin edelle ja kun työntekijöistä rutistetaan nopeasti irti kaikki mehut, ei ole ihme, että työssä on yhä vaikeampaa voida hyvin. Monet kokevat tekevänsä töitä kuin löyhässä hirressä ja tilanne voi tuntua umpikujalta.

Valitettavaa, mutta totta, että taantumassa paineet kasvavat, keskinäistä kilpailua esiintyy enemmän, työsuhteen jatkuminen luo epävarmuutta sekä irtisanomisten pelko rassaa työntekijöitä, Työterveyslaitoksen johtava asiantuntija **Maarit Vartia** sanoo.

Työnantajan velvollisuus on selvittää kiusaamistilanne

Työturvallisuuslaki velvoittaa työnantajaa puuttumaan kiusaamistilanteeseen ja ryhtymään toimenpiteisiin sen poistamiseksi. Toimintavelvollisuus syntyy kun työnantaja saa tiedon koetusta kiusaamisesta. Laki ei määrää esimiestä automaattisesti tilanteen selvittäjäksi. Työnantaja vastaa siitä, että prosessi käynnistyy ja kiusaaminen loppuu. Tästä syystä on tärkeää että työpaikalla on toimivat käytännöt ja menettelytavat kiusaamistilanteiden ehkäisemiseksi ja ilmenneiden tapaus-ten käsittelemiseksi.

Vartian mukaan esimiehen on hyvä kuunnella tasapuolisesti kiusaamista kokenutta sekä kiusaajaksi ilmoitettua työntekijää ensin erikseen ja järjestää

sen jälkeen palaveri. Mikäli kiusaamista ilmenee, esimiehen tehtävä on todeta jämäkästi, että sen tulee loppua. Tarpeen mukaan sovitaan myös tarvittavista muutoksista työssä tai työjärjestelyissä. Sopimusten pitävyyttä seurataan seurantapalaverissa. Jos kiusaaja on esimies, asian selvittelyn vastuu on esimiehen esimiehellä.

Työnantaja vastaa siitä, että selvittelyprosessi käynnistyy ja mahdollinen koettu kiusaaminen loppuu. Mikäli esimies kokee, että hänen osaamisensa ei riitä tilanteen selvittämiseen, sen voi tehdä joku muu. Vastuu tarvittavista toimenpiteistä säilyy aina työnantajalla. Pitkään jatkuneissa vaikeissa tilanteissa voidaan tueksi pyytää ulkopuolinen asiantuntija esimerkiksi työterveyshuollosta. Myös työsuojeluvallatutetun tehtävä on tukea ja auttaa asiassa eteenpäin.

Epäasiallinen kohtelu, työsyörintä, kiusaaminen

Uudenmaan työsuojelupiiriin tarkastaja **Eila Hasunen** kertoo, että vuosittain tulee noin 500 yhteydenottoa työssä koetusta häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta. Työsuojelupiiri antaa asiassa aina ensisijaisesti ohjeita siitä miten asia tulee saattaa työnantajan tietoon ja käsitellä työpaikalla. Jos asia saatetaan työsuojelupiiriin vireille sen johdosta, että asiaa ei ole hoidettu työpaikalla ryhtyy työsuojelupiiri selvittämään onko työnantaja laiminlyönyt toimintavelvollisuuttaan ja edellyttääkö asia valvontatoimenpiteitä.

Työsyörintällä tarkoitetaan työntekijän asettamista epäedulliseen asemaan työpaikalla sellaisen syyn perusteella, joka voidaan katsoa syrjiväksi.

Lainsäädännössä kielletään ikään, etniseen ja kansalliseen alkuperään, kieleen, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, sukupuoliseen suuntautumiseen sekä muu henkilöön liittyvä syrjintä, luettelee Hasunen.

Puhumattomuus aiheuttaa päänsäivaa

Työyhteisön selvittämättömät ongelmat aiheuttavat paljon päänsäivaa

KIUSAAMINEN SEIS

- Kirjoita ylös kaikki tilanteet, joissa koit epäasiallista kohtelua.
- Kirjaa myös mitä tapahtui ja milloin, ja keitä muita tilanteessa oli mukana.
- Ota loukkaantumisen tunne puheeksi epäasiallisesti käyttäytyvän kanssa.
- Mikäli epäasiallinen käyttäytyminen ei lopu, ilmoita siitä esimiehelle.
- Puhu ystävälle, sukulaiselle, jollekin joka sinua kuuntelee.

VIISI KIRJAA KIUSAAMISEN KITKEMISEKSI

- Ben Furman & Tapani Ahola. Työpaikan hyvä henki ja kuinka se tehdään.
- Kaarina Korhonen. Kiusaajat kuriin.
- Reinboth. Tunnista ja torju työpaikkakiusaaminen.
- Maarit Vartia ja muut: Piinan loppu – kiusaamistilanteiden selvittely työpaikalla. Työterveyslaitos.
- Yvonne Dolan. Pieni Askel – Tie hyvään elämään traumaattisen kokemuksen jälkeen.

ja pahaa mieltä työntekijöille. Monilla työpaikoilla haetaan vielä syyllisiä sen sijaan, että keskittyttäisiin asioiden ratkaisemiseen. Syyllisten ja syyttömien etsiminen ei ole pääasia, vaan työoloista ja työstä puhuminen. Mikäli työntekijöitä ei oteta mukaan keskusteluihin, heille muodostuu nopeasti kokemus siitä, että heitä ei kuunnella, eikä heillä ole sananvaltaa organisaatiossa.

Sairastavan työyhteisön tunnusmerkkejä ovat esimerkiksi työmotivaation laskeminen, terveydentilan heikkeneminen, sairauspoissaolojen lisääntyminen, työtehon laskeminen, työilmapäiriin kiristymisen, työasioiden hoitamisen vaikeutuminen ja niin edelleen. Kaikki nämä johtavat väistämättä

myös yrityksen tuloksen heikkenemiseen. Tämän tulisi viimeistään herättää esimiehet ja johto puuttumaan tilanteeseen.

Mitä pidempään työyhteisössä siedetään kiusaamistilanteita ja suljetaan niiltä silmät tai ei viitsitä puuttua asioihin, sitä vaikeampaa niiden selvittely on. Lopulta sekavaa vyyhtiä voi olla jo mahdotonta purkaa.

**Terhi Mäkinen
Markkinointiviestinnän
kouluttaja**

Jouluevankeliumi Kauhajoen murteella

Kääntänyt Kerttu Karhu

Tämä tapahtuu siihen aikaan, kun keisari Aukustus määräsi, jotta jokaisen piti ruveta maksamaan veroa. Soli ensimmääinen verotus ja silloin oli Syyrias lääsmannina Kyrenius. Jokaisen piti mennä ilmoottamahan ittensä veroluettelohon, kun ki omahan kaupunkihinsa.

Jooseffiki lähti kotuansa Kalileasta Nasareetin kaupungista ilmoottamahan ittensä aina Juureahan asti, Raatvirin kaupunkihin Peetlehemihin, kun soli Raatvirin sukua. Se lähti sinne Marian, kihilattuinsa kans, jokoli pienihin päin.

Kun noli pääsny perille, niin vähäänen rupes ilmoottamahan mailmahan tulostansa. Niin se Maria synnytti poijan, jokoli sen esikoonen, kapalootti sen ja pani sen eläanten heinäkrupuhun, kunei mistää löytyny kortteeria. Siäpäin oli vainioolla paimenia paimentamas laumaansa.

Yhtäkkiä Herran enkeli seisoo siinä niiren eres ja taivahan valakeus ympäröitti ne lauttalauree. Ja paimenet peliästyy kauhiasti, mutta enkeli ilmootti niille: "Älkää yhtää peliäkkö, mullon tuotavana sellaanen sanoma, jokon antava ilon kaikelle väjelle. Tänä päivänä on Raatvirin kaupungis syntyyny mailmahan Vapahtaja, jokon Kristus, Herra. Täston merkkinä se jotta te löyrättä lapsukaasen kapaloottuna eläanten heinäkrutus."

Siinä siunatus silmärräpähdyses ilimestyy sen enkelin föliyhyn suuri joukko taivahal-lista sotaväkiä, jokka veisas ylistystä Jumalalle: "Kunnia Jumalalle korkeures ja maas rauha ihmisten keskuures, joita kohtahan silloin hyvää tahtua." Kun enkelit oli lähteny paimenien tykyä taivaasehen, niin paimenet siinä puhuuvat toisillensa: "Mennähän ny Peetlehemihin kattomahan, mistä Herran ilmootuksesta enkeli meille puhuu."

Niin ne lähti hypääten ja ne löysi Marian ja Jooseffin ja vähääsen, joka makas heinäkrutus. Kun noli sen nähäny, niin ne ilmootti, mitä enkeli oli niille puhunu tästä lapsukaasesta. Kaikki ihmiset jokka sen kuuli, imehteli mitä paimenet sanoo. Mutta Maria painoo ne sanat mielehensä ja tutkii niitä syrämmesnänsä.

Paimenet palas takaasi töihinsä kiittää ja ylistään Jumalaa kaikista niistä asioosta, jokka noli kuullu ja nähäny. Ja noli kaikki justihin niinku niille oli sanottu.

Kirkollista nimikummalista

Aamukahvi oli mennä väärään kurkkuun Lehiköisen muorilta, kun hänen aamuautuusiin ajatuksiinsa iskeytyi tuoreen lehden kirkollisista ilmoituksista julma otsikko: Tuomiorovasti saarnaa tuomiopäivänä tuomiokirkossa! Olihan aihe toki tuttu ahkerana kirkossakävijänä ja ompeluseuraihmisena tunnetulle Lehiokskalle, mutta silti otsikko loi otsaan rypytystä ja silmälasin sangat värähtivät kauhistuksesta. Kun itse Lehikoinen vääntäytyi haukotellen kahvipöytään, hän sai pontevan päivänavauksen kun vaimo ripitti kirkonsa viestintää. Moinen otsikko karakoittaisi ne vähätkin kävijät. Sitä paitisi hänelle kirkko oli kaikkina pyhinä armon, eikä tuomion paikka. Sukeutui siitä keskustelu johon Lehikoinenkin, vastoin tapojaan uskaltautui. Lasten hajuauttua maailmalle oli perheen sisäinen viestintä nimittäin emäntäpailotteista.

Käytiin siinä sitten toista kupillista juodessa ihmettelemään muitakin kirkollisia nimikummajaisia. Kirkolla on yksi Herra ja Jumala. Miksi virkanimityksenä on kirkkoHERRA? Ja vielä herranvirasto. Jeesusta sanotaan mestariksi mutta seurakunnassa on seurakunta-MESTARIN virka! On tuomiokapituli ja tuomiokirkko ympäri kirkkovuotta. Lehiokoinen oli korkeakoulun käynyt opeustoiimen ammattimies ja hän toi esille nimien asenteihin vaikuttavan merkityksen. Miten lempeitä ja osuvia olisivatkaan vain osittain käytetyt ja kansankielisinä tutut vanhat kunnan tittelit kuten pastori, rovasti, suntio, hauturi, lukkari, kirkonvartija ja kappalainen. Koleh-tia kantava vahtimestari olisi kolehtööri ja liturgi olisi alttaripappi. Edellä mainitut saisi lausuttua väljätkin teko-hampaat suussa. Ei armoa ja autuutta julistavassa instituutiassa saisi olla her-roja ja muutkin virkanimet voisivat erota edukseen maallisista, kuivan asiallisista tittleistä. Tuomiokapituli voisi olla piispankanslia.

Kolmanteen kupilliseen päästyä asiasta valitsi epätavallisen varma yksi-

mielisyys ja niinpä päivä alkoi tavallista juohevammin. Tuntien kirkon perinteisen muutosvastaisuuden, ei kumpikaan tässä asiassa parannukseen jäänyt uskomaan. Tai ehkä sittenkin. Jospa ottaisi asian pontevasti puheeksi ompeluseurassa, jossa käy kaupunginjohtajan rouvakin. Lehiokoinen voisi laatia aloitteen rovastikuntakokoukseen josta se luiskahtaisi hiippakuntakokoukseen ja hyvässä tapauksessa tyrmättäisiin vasta kirkolliskokoukseen.

sa. Kerrankin taitaisi olla apua vallitsevasta muutosmyllästä

Snap

Joulumuisteloita suntion kynästä

Tulin Liedon seurakunnan suntion tehtäviin joulukuun 14. p:nä 1981. Kävi kuten esimieheni kirkkoherra Erkki Marttinen asian ilmaisi, suntion tehtäviin tuleminen juuri joulun alla vaatii tehtäviin tutustumista erikoisen paljon. Tehtävissä onnistuminen oli mahdollista esimieheni hyvällä ohjauksella.

Koululaisten kirkkoja oli ollut jo jonkin verran, mutta kauneimmat joululaulut odottivat alkamisajankohtaa. Ne kokosivat kirkkokansaa kirkon täyteen. Joulua edelsi aattohartaudet, joita toimitettiin kaksi. Kynttilöiden sytyttäminen haudoille, jotka seurakunta oli saanut tehtäväksi oli aattoamun tehtäviä.

Osallistuvana henkilönä eri yhdistyksissä ja yksityiskodeissa jouluaaton tehtäviä oli joulupukkina toimiminen kodeissa, joille sopi, että pukki kävi ennen klo 14.00. Illaksi jäi vielä useita käyntipaikkoja.

Piirihenkilönä toimiminen edellytti joululehtien jakamista Yliskulman talousalueella. Seurakunnan joululehden tuominen jäkkäille henkilöille oli tervehdys seurakunnasta.

Jouluaamuna kirkkoonmeno tapahtui aamulla klo 5. Virret virsitauluille se-

kä kynttilöiden sytyttäminen kolmeen kattokruunuun, yhteensä 60 kynttilää, vaativat oman aikansa. Kaikki oli valmista, kun kirkkokansa saapui klo 7.00 alkavaan joulukirkkoon.

Pyrkimys hyvää hartauden säilyttämiseksi suntion onnistuminen tehtävis-sään heijastaa kirkon olemusta.

Liedon kirkon kummitukset

Joulukuun 27 päivän aamuna 1984 menin normaalisti Liedon kirkkoon. Kirkkosalin läpi kulkiessa sakaristoon päin, sieltä kuului ääniä. Siellä oleva pöytä kaatui, joka nostettiin pystyyn, kirjat ja paperit keräilin pöydälle. Sakastin ovi oli lukossa. Palasin hakemaan kättä pidempää.

Kysyin kovalla äänellä, kuka siellä on – ei vastausta. Samalla syttyi kirkon kuusen valot. Sakastissa kaikki olivat hyvässä järjestyksessä. Kuusen valojen syttyminen johtui liitännäisjohdosta, jonka päälle olin laittanut hiirenmäl-lin. Liitännäiskatkaisijan laukaisi malliin mennyt hiiri.

Terveisin

Tenho Siljamäki

Pieni sana

Ajatuksissani istun ikkunan ääressä, miettien miten nopeasti syksy meni ja kohta on joulue. Miten nopeasti aika kuluukaan. Kuulin vertauksen ihmiselämän pituudesta verrattaessa iankaikkisuuteen: "Ihmisen ikä on kuin linnun lento juhlasalin läpi". Havahduin miten pienen hetken olemme täällä maan päällä vaikka saisimme elää vanhoiksi. Joulueen liitämme monenlaisia odotuksia. On hiljaista toivetta lumihuutaleiden peittämästä maasta. On tervehdyksiä ja toivotuksia. Poltamme kynttilöitä. Vietämme pikkujouluja. Odotamme, koska on tapahtunut suurta ja käsittämätöntä. Ja tapahtui niinä päivinä...

"Seimessä lepää rakas Jeesuksemme. Jumalan eteen nousemme kiitoksemme. Siunattu siemen, en-

nustettu varhain. Jumalan poika. Joululahja parhain." Sv 14:5

Muistan myös lapsuudestani äitini kertoman tarinan kiitoksen tärkeydestä.

"Taivaan isä lähetti kaksi enkeliä kopan kanssa kiertelemään, toisen tehtävänä oli kerätä ihmisten pyyntöjä, toisen kiitoksia ja tuoda ne taivaan isälle. Pyyntöjä kerännyt enkeli oli ilalla palatessaan aivan näännysissä kun koppa painoi paljon ja oli kukku-roillaan pyyntöjä. Kiitoksia keränneen enkelin kopassa oli vielä paljon tilaa ja kiitoksia kertyi vähän. Taivaan isälle tuli surullinen mieli kun hän huomasi miten kiittämättömiä me ihmiset olemme." Kiitos on pieni mutta tärkeä sana.

Meillä on paljon kiitoksen aiheita, kiitos Joulun lahjasta.

Joulurauhaa ja enkeleitä elämääsi.

Anna-Liisa Tikkala

HYVÄ ESIMIES

- kuuntelee
- havainnoi
- kykenee analyttiseen ajatteluun
- antaa aikaa
- arvostaa
- antaa palautetta
- antaa mahdollisuuksia
- osaa jakaa valtaa ja vastuuta

Työhyvinvoinnin johtaminen -tilaisuuteen osallistuneiden käsityksiä siitä, millainen on hyvä esimies.

Johtamistaidon opiston kehittämisasiantuntijan Marjaana Suutari-sen vetämä tilaisuus järjestettiin *Uudista ja uudistu 2009* -messuilla syyskuussa Helsingissä. SK

Puhumattomuus on myrkkyä

Turvallisuuden tunne on työyhteisöissä tärkeää. Tämän tunteen vahvistamiseen auttaa keskustelukulttuuri, joka sietää ihmisten hankaliakin puolia.

- Toistamme helposti samat virheet, jos emme puhu niistä avoimesti. Puhuminen on tärkeää työpaikoillakin, Liisa Raina rohkaisee.

Puhumattomuuteen liittyy helposti monia lapsellisia asioita kuten murjotus, vihjailu, ylimielisyys ja jopa nöyryyttäminen.

- Murjottaminen on vallankäyttöä. Sen paljastaa se, että jos ilmoittaa etukäteen aikovansa murjottaa, asia tuntuu lähinnä naurettavalta. Kuitenkin työpaikoilla murjottamista harrastetaan ja sitä pidetään jopa luonnollisena tunteen ilmaisuna.

Tunteet vaikuttavat ajatuksiimme ja ohjaavat toimintaamme. Ajattelulla emme voi yhtä helposti vaikuttaa tunteisiimme. Hankalat tunteet ajavat ajattelun ohi; esimerkiksi vihaista ihmistä on turha neuvoa olemaan empaattinen.

Työssä negatiivisesti vaikuttavia tunteita on hyvä käsitellä yhdessä keskustelemalla. Toisen ihmisen näkökulma ja ajatukset ovat hyödyllisiä, joskus jopa välttämättömiä.

- On hyväksyttävä se, että kaikki tunteet ovat aitoja ja oikeita. Ne ovat viestejä suhteestamme asioihin, joihin reagoimme. Syytämme helposti väärää puuta, jos etsimme syitä pahaan oloon aina itsemme ulkopuolelta, Raina varoittaa.

Lähiesimiestyö – valmentavaa paimentamista

Kirkko on olemassa tehtävää varten. Kirkon työyhteisö on olemassa kirkossa tehtävää työtä varten. Tätä tehtävää varten kirkon työyhteisö on järjestäytynyt tekemään yhteistä työtä.

Lutherin mukaan seurakunnan jäsenet muodostavat kirkon. Seurakuntatyön kokonaisuuden johtamisvastuu on seurakuntalaisten valitsemilla luottamuselimillä, joissa työntekijöillä on edustus. Yhteiskunnan murros ja sitä kautta seurakuntien rakenne vaativat sisäisiä muutoksia kirkossa tehtävän työn organisointiin. Mitä suuremmaksi seurakuntien työyhteisöt kasvavat, sitä enemmän tarvitaan henkilöitä, jotka vastaavat työnjaosta, sopimuksista ja yhteisen työn sujuvuudesta. Kokonaisuuden koossa pitämiseksi tarvitaan jaettava johtajuutta, jossa jokainen esimies on alaisensa palvelija.

Asioiden paljous usein näköalat peittää.

Johtaminen, esimiestyö, on yksi vaikeimpia tehtäviä, mitä työelämä tarjoaa. Se vaatii kykyä synnyttää halua seuraamiseen. Esimiestyö rakkauden ja rohkeuden välissä on hallitsemattomaan luottamista ja näkymättömään uskomista.

Jo varhain Israelissa muinaiset profeetat arvostelivat aikansa uskonnollisia johtajia. Silloiset paimenet osasivat myös paimentamisen pimeän puolen. Hesekiel nostikin esiin johtamisen eettiset kysymykset ja Israelin paimenia moitittiin oman edun asettamisesta lauman edun edelle. Usein tietämättömyys tuottaa huonoa jälkeä.

Tietoa saadaksemme hakeuduiimme suntion ammattitutkinnon esimiesosion suorittamaan Seurakuntaopistolle. Opetuksen anti osoittautui oivalliseksi jatkoksi aiempiin tuntiopepeihin. Esimiestyön ja johtamisen kautta saimme näkökulmaa henkilöstösuunnitteluun ja henkilöstön kehittämiseen. Palvelussuhdeasiat avasivat uuden ulottuvuuden saattaen työehtosopimuk-

set tutuiksi. Monesti kaivattu tieto perehdyttämisestä laajuudessaan antoi toiveen työyhteisöiden tarttumisesta tämän ohjeistuksen käyttöön seurakunnissa. Lisäksi saimme vastauksia moniin mieltä vaivanneisiin kysymyksiin sekä alais- että esimiesasioissa. Ymmärrys kasvoi työyhteisön sisäisten ongelmien ratkaisuihin.

Anna silloin rohkeus syrjään kaikki turha heittää.

Kun hyväksyy esimiesaseman itselleen, hyväksyy myös siihen liittyvän vastuun. Esimies vastaa aina sekä asiasta että ihmisistä. Ihmisiin nähden esimiehen on osoitettava johtamiskäyttäytymisellään, että on vastuunsa mittainen.

Valmentaminen ja innostaminen ovat tulevaisuuden esimiestyötä. Tarvitetaan ihmisten ohjaajiksi henkilöitä, joilla on kyky nähdä oma vastuualueensa osana laajempaa kokonaisuutta ja saada organisaation ihmiset mukaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Meillä on yksi yhteinen ominaisuus: olemme kaikki erilaisia. Erilaisuuden hyväksyminen ja suvaitseminen edellyttää todellista kohtaamista. Työpaikan ongelmat johtuvat usein siitä, että emme ymmärrä toisiamme. Kaikkeen olisi hyvä oppia ihmisten erilaiset toiminta- ja ajattelutavat. Siten voimme hyödyntää erilaisuuden rikkautta ja nostaa koko joukkueen toiminnan tasoa. Viisas esimies osaa hyödyntää ihmisten myötäsnyntisiä ominaisuuksia. Siten työ motivoi ja palkitsee myös työntekijää.

Esimiehen tulee olla aidosti kiinnostunut alaisensa työstä ja olla läsnä alaisilleen. Esimiehen on seurattava työntekijän kuormittumista ja ajankäyttöä sekä tarvittaessa puututtava siihen.

Esimiehen tehtävä on myös seurata työn onnistumista ja arvioida työalan kehittymistä. Hänellä on oikeus ja velvollisuus antaa palautetta alaisensa työstä. Tai toisinpäin: jokaisella työte-

kijällä on oikeus esimiehen antamaan palautteeseen. Arvostava suhde esimiehen ja alaisen välillä mahdollistaa myös kriittisen palautteen antamisen.

Esimiestyössä on siis ratkaisevaa myös se, kuinka hyvin esimies tuntee itsensä. Millä tavoin hän kohtaa muut ihmiset, alaiset, seurakuntalaiset ja oman esimiehensä. Mitkä ovat hänen omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Johtaako hän ensisijaisesti järjellä vai tunteella.

Anna nähdä olennainen, siitä olla riippuvainen. (443:4)

Varmasti ei voi sanoa, mikä on hyvää johtamista eri tilanteissa. Työyhteisössä, jossa kaikki ihmiset ovat oman alansa osaajia, kuten seurakunnissa, tulevaisuutta on esimiestyöskentely, jossa korostuu johtamisen arkipäiväisyys. Johtaminen on ihmisen kokoista toimintaa, eikä vain älyllistä, vaan kaikkien aistien varaan jäävää toimintaa.

Ihmisen aivoissa on monenlaista tietoa. "Miltä tuntuu - miltä elämä maistuu" eli tunnetieto ratkaisee usein. Vaikka järki antaa ohjeen mitä tehdä, niin tunne ratkaisee käyttäytymisen. Se määrää olemmeko vapaita vai estyneitä toteuttamaan aikomuksemme. Järki päättää, mutta tunne säätää.

Esimiesvastuu tuo vaatimuksia johtajuudesta, unohtamatta että seurakunnan työyhteisön perustehtävä on saada aikaan evankeliumin ja ihmisten kohtaaminen. Tietoa ja totuutta hakeamalla työyhteisö ohjautuu löytämään tien, jolla tämä kohtaaminen toteutuu.

Maija Inkinen
Kirkonpalvelija Lempäälästä

Lahjakas piispa, pyhä Nikolaus – rakastettu pyhimys, Joulupukki

Suomessa lapsille opetetaan Joulupukin asuvan Korvatunturilla. Todellisuus on kuitenkin tarua ihmeellisempää – hänen sukujuurensa juontuvat näet aina Vähä-Aasiaan ja antiikin aikaan saakka. Joulupukin taustalla on 300-luvun alussa elänyt nykyturkkilaisen Myran kaupungin piispa Nikolaus, josta tuli kuolemansa jälkeen rakastettu pyhimys. Joulupukin kultti kertoo monien traditioiden yhteensulautumisesta.

Nikolauksen kultilla on antiikin Artemis ja Dianan jumalkultteihin monia yhtymäkohtia, joista on säilynyt meidän päiviimme asti sama juhlapäivä. Keskiajalla pyhää Nikolausta juhlittiin kuudes joulukuuta, jolloin vielä nykyäänkin Niilot ja Nikolait viettävät nimipäiväänsä. Nikolausta ja pakanajumaluuksia yhdistävät myös samat tehtävät, kuten synnyttävien naisten ja merenkulkijoiden suojeleminen.

Keskiajalla myös koululaiset ja opiskelijat pitivät Nikolausta omana suojeelijanaan. Makaaberin tarinan mukaan kolme työnhaussa kiertelevää opiskelijaa joutui heille työtä tarjoavan teurastajan vangiksi. Kyse oli sananmukaisestikin pätkätyöstä, sillä teurastaja halusi tehdä opiskelijoista makkaraa. Poloiset opiskelijat oli jo paloitetu, kun pyhä Nikolaus ilmestyi paikalle, herätti heidät henkiin ja pelasti heidät ilkeän makkarantekijän armoilta. Seurausena opiskelijat – mutta nurinkurisesti myös teurastajat ja lihakauppiaat – alkoivat pitää Nikolausta suojeelijanaan.

Pyhän Nikolauksen päivää juhlittiin opiskelijoiden piirissä riehakkaasti jo keskiajalla. Pyhimyksen kunniaksi järjestettiin soihtukulkue – aivan kuten suomalaisopiskelijat tekevät edelleen Nikolauksen juhlapäivänä, Suomen itsenäisyyspäivänä. Traditio on siis vuosisatoja Suomen itsenäisyyttä vanhempi. Nikolauksen juhlan sattuminen

sydäntalven seudulle liitti sen helposti vanhoihin pakanallisiin talvijuhliin sekä kristilliseen jouluun. Modernina aikana pyhän Nikolauksen kultti on kehittynyt edelleen, kun häntä on alettu kunnioittaa Joulupukkina.

Samoin kuin keskiaikaiselta pyhimykseltä kaivattiin ihmetekojä, modernilta Joulupukilta odotetaan ennen muuta lahjoja. Legendansa mukaan pyhä Nikolaus pelasti antamallaan lahjoilla kolme neitokaista: tyttösten perhe oli niin köyhä, ettei heillä ollut varaa maksaa myötäjäisiä. Siten tyttöjen avioliitto oli heidän isänsä mielestä mahdoton. Hän kaavailikin näille uraa maailman vanhimmassa ammatissa. Onneksi Nikolaus sai kuulla prostituution uhkaavan viattomia tyttörukkia. Hän kävi yöllä salaa lahjoittamassa kullekin neidoista kultakimpaleen, minkä vuoksi kirkkotaide kuvaa hänet edelleen kantamassa kultakimpaleita. Osa tarinoista kertoo hänen pudottaneen kullan savupiipusta. Näin tytöt saivat myötäjäisensä ja pääsivät hyvin naimisiin. Nikolauksesta puolestaan tuli kristillisessä perinteessä lahjojen tuojaksi – ja Joulupukki käyttää maailmalla savupiippua aina kun vain voi.

Kun lahjojen antaminen liittyi alkujaan juuri Nikolauksen juhlapäivään joulukuun alussa, reformaatio keskitti talvisydämen juhlinnan joulukuun, protestanttinen oppi kun ei tunnusta-

nut Nikolausta ja hänen pyhimyskollegoitaan. Myös lahjojen antaminen siirtyi protestanteilla joulukuun, jonka markkinahumua vauhdittaa siten Nikolaus-Joulupukki, kauppiaittenkin oma suosijapyhimys.

Vuosisadat ovat tuoneet pukille uudet vaatteen. Nikolauksen pitkä piispansauva on lyhentynyt Joulupukin ryhmyiseksi kävelykepiksi, ja hän on vaihtanut piispanasun talvi-iltaan paremmin sopivaan turkisnuttuun. Antiikin Rooman senaattoreilta piispoille periytynyttä punaista tunnusväriään hän ei ole raaskinut jättää.

Keskiajalla Nikolauksella oli pääsääntöisesti piispanhiippa kirkollisen arvonsa merkinä. Joulupukin ja tonttujen hiippalakissa näkyy edelleen jäänteitä piispallisesta loistosta. Samalla tonttulaakki periytyy fryygialaismyssystä, jonka kehitti tarinan mukaan Fryygian kuningas Midas. Hän oli saanut jumalilta rangaistukseksi aasinkorvat ja peitteli niitä myssyllä. Myöhemmin myssystä tuli yhteiskunnan huono-osaisten symboli. Sitä käyttivät miesten valtaa vastustaneet amatsonit, antiikin Rooman alistamat kansat ja Ranskan vallankumouksen aikaiset jakobiinit. Fryygialaismyssyn moderneja jälkeläisiä ovat myös baskerit ja baretit. Harva baretillaan sotaisaa yrmeyttä tavoitteleva sotilas ymmärtää sotivansa tonttulakissa – tai että myös pelikorteista tuttu narrimys on samaa juurta.

Markus-setä jouliti vuonna 1927 joulupukin asuvan Korvatunturilla. Nykyään Lapissa on joulupukin pajoja, joissa pyhän Nikolauksen nykykuotoon pääsee tutustumaan läheltä. Nikolaus-Joulupukki on löytänyt itselleen myös puolison, Joulumuorin, joka ei näytä panevan pahakseen miehensä aiempaa piispallista ammattia ja siihen liittyvää selibaatin vaatimusta. Joka tapauksessa Joulupukin ja -muorin jaloissa hyörii joukko tonttuita ja Korva-

tunturin yhteisöstä on kasvanut suur-perhe.

Vanhemman tradition mukaan Jou-lupukin koti on Etelä-Itäliassa, Barin kaupungissa. Pyhä Nikolaus on ni-mittäin haudattu kaupungin katedraa-liin, jonne hänen pyhäinjäännöksen-sä ryöstettiin Myrasta. Nikolaus te-ki luittensa välityksellä monia ihmei-tä: hänen ansiostaan rammatt alkoivat kävellä, sokeat saivat näkönsä, riiva-tut vapautuivat vaivoistaan ja vaaroi-hin joutuneet pelastuivat. Näin hänen maineensa levisi ympäri kristikuntaa. Hänelle nimettiin kirkkoja ympäri Eu-roopan; Suomessa Nikolaukselle py-hitettiin keskiajalla ainakin Inkoon ki-vikirkko. Hän ei näytä kuitenkaan ol-leen Pohjolan perillä yhtä suosittu

kuin maailmalla; nykyisin pyhimys on kuvattuna vain Lemlandin ja Taivas-salon sekä mahdollisesti Lohjan kirk-kojen kalkkimaalauksissa. Pyhtään kir-kon komea, parrakas piispa-patsas on ilmeisesti muunnettu 1400-luvulla Nikolauksesta pyhäksi Henrikiksi.

Aattona annetut paketit ovat kaiku-ja vuosituhansien takaisista Artemiin ja Dianan viileistä temppeleistä ja niis-sä jumaluuksille annetuista uhreista, tai hämyisistä keskiaikaisista kirkoi-sista, joissa pyhälle Nikolauksen alttarille annettiin hurskain mielen votiivilahjoja. Suomalaiskoteihin saapuva Joulupuk-ki on esimerkki muinaisten pakanallis-ten, keskiajan kristillisten ja moderni-en maallisten traditioiden yhteensu-lautumisesta.

Joulu joutui jo taas pohjolaan

Kun tämä lehti ilmestyy jouluihin ei ole enää pitkä aika ja kirkonpalvelijoi-den työssä on vuoden kiireisintä aikaa. Kun tätä kirjoitan on aikaisemmin sata-nut lumi kokonaan hävinnyt ja kun maa on musta ja vettä sataa on vuoden pi-mein aika, eikä valoa juuri ole. On vain kaksi hämärää vastakkain päivälläkin.

SVTL:n kolmevuotinen hallintokau-si eli edustajistokausi päättyy vuo-denvaihteessa ja edustajisto piti kau-den viimeisen kokouksen 27.11. Tuos-sa kokouksessa valittiin koko liiton hal-linto tulevalle seuraavalle kolmevuotis-kaudelle. Kokouksessa valittiin myös liitolle uusi puheenjohtaja sillä en enää asettunut ehdokkaaksi puheenjohta-jan vaaliin. Puheenjohtaja ehdokkaita oli vain yksi, joten SVTL:n uusi pu-heenjohtaja on Tiina Heino. Onnea ja menestystä hänelle uudessa ja vaati-vassa tehtävässä.

Menneet kuusi vuotta liiton puheen-johtajana ovat olleet mielenkiintoista aikaa. Kahdentoista, (nyt yhdentoista) yhdistyksen muodostama liitto ei ole helpoimpia organisaatioita johtaa, mie-lipiteitä on monenlaisia. Yhteistyöllä ja neuvottelemalla asiat on kuitenkin ai-na hoituneet. Erityisesti mieleeni on jäänyt yhteistyö kirkonpalvelijoiden yh-distyksen johdon ja jäsenten kanssa,

Matti lähtee – Ritva jää. Kiitos yhteisestä ajastanne liiton johdossa.

sekä se saumaton tuki jonka olen saa-nut ollessani SVTL:n puheenjohtaja-na. Haluan näin lehden välityksellä kiit-tää sitä kirkonpalvelijoiden runsaslu-kuista joukkoa joiden kanssa olen saa-nut lähes kolmekymmentä vuotta teh-dä työtä kirkon työntekijöiden edun-valvonnan hyväksi. Kirkon rattaat ovat hitaita kääntymään, mutta kyllä me mielestäni yhdessä olemme saaneet paljon parannuksia myös kirkonpalve-lijoiden työsuhteen ehtoihin ja palkka-ukseen.

Joulupäivä

Kaikkivaltias Jumala, kiitos, että arvaat meille pyhän salaisuutesi. Ylistämme sinua joulun lapses-ta, Pojastasi Jeesukses-ta Kristuksesta, jonka so-vitustyö koskee kaikkia kansoja. Auta meitä vaa-limaan sinun suurta lah-jaasi. Anna sanoman jou-lun ihmeestä kiiriä kaikil-le kansoille.

Tämä on viimeinen kirjoitukseni pu-heenjohtajana kirkonpalvelija lehteen. Vuodenvaihteen jälkeen alkaa todelli-nen eläkkeellä olo. Olen ollut mukana kirkonpalvelijoiden kesäpäivillä yhteen menoon muistini mukaan 27 kertaa. Toivottavasti näen vielä monia teistä tulevilla kesäpäivillä jonne eläkeläiset-kin voivat osallistua.

Siunattua joulunalusaikaa kaikille kir-konpalvelijalehden lukijoille.

Matti Löppönen

Kuva: Hannu Korhonen

Seimi esittää Jeesuksen syntymää ja siihen liittyviä tapahtumia. Se on kansan hartauden osoitus, jossa pienillä arjen eleillä ilmennetään omaa suhdetta Jumalaan.

Seimi kuuluu selvästi populaarimpaan kulttuurin osaan kuin pyhä taideteos tai kirkkotaide. Seimi voidaan ajatella jonkinlaiseksi pyhäksi koriste- tai sisustusesineeksi. Seimet ovat yleensä käsityötä. Osin siksi ne ovat voineet mukautua monen erilaisen kulttuurin ilmaisun ehtoihin, jolloin paikallisen kulttuurin omat piirteet korostuvat soimissaan voimakkaana.

Seimi on samanaikaisesti sekä universaali että paikallinen kulttuurin ilmaisija. Afrikkalainen seimi voidaan ymmärtää Euroopassa, vaikka siinä olisi hyvinkin vahvoja paikallisia piirteitä. Myös kaikkein kuuluisimmat seimipiirteet – napolilainen, katalonialainen ja provenselainen – kantavat erittäin selkeää paikallista leimaa.

Seimi on aina kristilliseen kulttuuriin kuuluva uskonnollinen ele ja teko. Seimiä kokoavat hyvin erilaiset ihmiset, niin lapset kuin aikuisetkin, ja

niitä voidaan rakentaa hyvin erilaisista materiaaleista. Seimessä voidaan hyödyntää monia taiteesta tuttuja menetelmiä, kuten kuvanveistoa, maalausta, näyttämötaidetta ja musiikkia.

Tärkeintä kuitenkin on, että seimeä rakennettaessa tai sen äärellä voivat eri-ikäiset yhdessä keskittyä muistelemaan, kertomaan ja juhlistamaan Kristuksen syntymää.

* Seimen määritelmä *

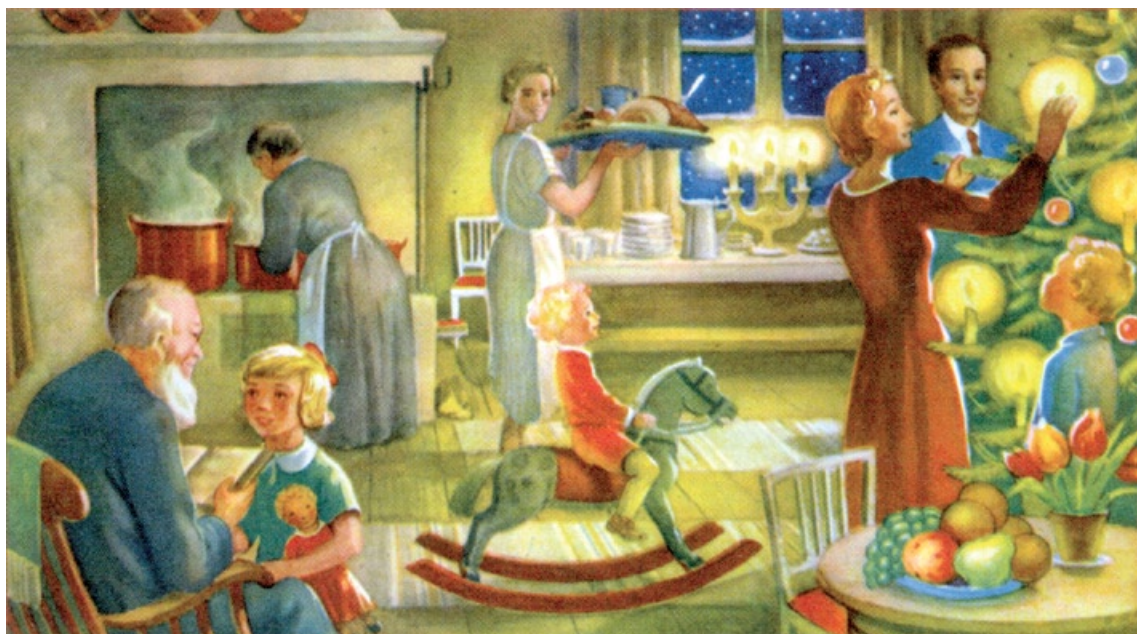
Seimi voidaan määritellä esitykseksi, jossa kuvataan Jumalan pojan ensimmäistä parusaa sekä sitä, miten ihmiset vastaanottivat hänet. Parusia tulee kreikan sanasta pareimi, olen läsnä. Sana tarkoittaa läsnäoloa sekä tässä ja nyt että tulevaisuudessa. Raamatussa termiä käytetään lähinnä puhuttaessa Jeesuksen toisesta tulemisesta. Nyt elämme Jeesuksen ensimmäisen ja viimeisen tulemisen väliin jäävää aikaa. Tästä näkökulmasta katsottuna seimi esittää Jeesuksen läsnäoloa kaikkialla; jokaisessa kulttuurissa ja jokaisessa ajassa. Seimiesityksissä erilaiset ih-

miset edustavat kirkkoa – kansaa, joka muodostaa kirkon.

Seimiesityksissä erottuvat kaksi asiaa: hahmot ja ympäristö, johon hahmot on asetettu. Seimille on tyypillistä, että ne kootaan ja puretaan joka vuosi uudelleen. Jokaisella kokoamiskerralla joutuu ratkaisemaan aina samoja ongelmia, kuten miten asettaa hahmot. Omalla tavallaan seimen toteuttaja asettuu sisälle seimeen joka kerta uudelleen ja määrittää sen uudella tavalla.

Seimessä esitetään aina Jeesuksen syntymä, mutta siihen voidaan kätkeä myös muita tapahtumia liittyviä hetkiä. Seimessä voidaan esittää enkeleiden ilmestyminen paimenille tai kolmen itämaan tietäjän kulkue tai hetki, jolloin tietäjät antavat lahjansa.

Maailman erilaiset seimet, kuten meksikolainen, puolalainen, suomalainen, italialainen, ovat kaikki eri aikoina kääntäneet saman pelastuksen sanoman omalle kielelleen ja omaan kulttuuriinsa. Seimiä on yhtä monenlaisia kuin on kulttuureja, kansoja ja seimien kokoajia.

Joulurauha

Lapsena ja nuorena joulurauhan julistusta kuunneltiin radiosta. Oli vain yksi kanava, joka tavoitti suurimman osan kansasta. Joulurauhan julistus on radioitu vuodesta 1935 lähtien.

Joulun piti olla valmiina joka torpasa ja kerrostalossa, kun Turun tuomiokirkon kellot kumahtivat aattona puolelta päivin. Joulurauhan julistuksesta alkoi pyhä. Sytytettiin kynttilä, juotiin kahvit. Joulurauhan jälkeen kuunneltiin radiosta äänilevykonsertti 'Kuusta koristellussa'. Vasta silloin soivat radios-ta ensimmäiset joululaulut.

Joulurauhan julistus kuuluu perinteisesti Somerniemen punanurkkaisen tuvan aatto-ohjelmaan. Vuodesta 1983 seremoniaa on katsottu televisio-osta. Radio on armollinen väline, siinä kansanpaljouden läsnäolo tuntuu vain etäisenä huminana.

Televisio näyttää turkulaisten vaka-vuuden. Varsinais-Suomessa ei turhaan hymyillä edes jouluna. Ulkomaille välitetty juhlahetki antaa käsityksen, että täällä muka asuu maailman synkin kansa.

Eipä Auran rannoilla kaiu laulu: Maamme-laulu on vaskella säestettyä mutinaa.

Jumala ompe linnaamme -virsii liitetiin joulurauhan julistukseen sata vuotta sitten sortokausien paineessa. Hyvinä aikoina senkin sanat ja sävel ovat yleisöltä hävinneet. Lakki lähtee päästään vanhemmilta miehiltä. Mo-

nella nuorella se on ehkä liimattu hiuksiin aamulla.

Murjottavat kaamoksen lapset ovat kuitenkin säilyttäneet joulurauhan julistuksen vuosisataisen perinteen. Se on ainutlaatuinen ilmiö hallan kiroamassa maailman peräkolossa. Toivottavasti se jatkuu maailman loppuun saakka.

Keski-Pohjanmaan alaosaston "vehtareitten vähäjoulu"

1.1.2010 klo 17 Ravintola Koski-Hovi,
Himanka, (alakerta).

KP:n sihteeri tilaisuudessa mukana.
Saunavarustus mukaan ja hyvät arpa-jaispalkinnot sekä raikas joulumieli.

Ilmoittautuminen 23.12.-09 mennessä
Paavo Tiinanen, 0440 - 906 212.

Tervetuloa!

Uudenmaan alaostaston kuusenkarsijaiset

Uudenmaan alaostaston kuusenkarsijaiset pidetään perjantaina 8.1.2010.

Tutustumme ensin Uspenskin katedraaliin ja käymme sitten läheisessä ravintolassa syömässä. Tapaamme katedraalin, Kanavakatu 1, 00160 Helsinki, pääsisäänkäynnin luona klo 17.15.

Ilmoittautumiset toini.tissari@evl.fi tai antti.ruuskanen@evl.fi viimeistään tiistaina 5.1.2010. Aterian kustantaa alaostasto.

Alaostaston toimikunta

Kuva: Hannu Korhonen

Herra, odottaminen on usein perin työlästä, sillä me olemme niin malttamattomia.
Haluaisimme asioiden tapahtuvan heti, haluaisimme niiden tapahtuvan meidän ajatustemme mukaan.
Anna meille kärsivällisyyttä ja viisautta odotuksen keskellä etsiä ja löytää kestäviä ratkaisuja
oman elämämme ja toinen toisemme parhaaksi.
Kiitos adventin ajasta. Hiljennä kaiken kiireen keskellä sydämemme ja mieleemme muistamaan heitä,
joilla ei ole muistajia, jotka asuvat yksin selkosilla tai kerrostalojen uumenissa.
Herra, valmista sinä meitä joulun suureen juhlaan.

Kirkonpalvelija

N:o 4/2009 – 56. vuosikerta

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh./Fax: (017) 281 1697
GSM 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kirkonpalvelijat.fi>

Lehden toimitus:

PL 421, 70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Ilmoitushinnat:

Kokosivu	350 €
1/2 sivua	200 €
1/3 sivua	150 €

Pankit:

Nordea 202718-136346
Sampo Pankki 800015-252706
OP 560005-293207

Paino:

Suomen Graafiset Palvelut Oy
Taitto: Jarmo Salonen
aineisto@graafisetpalvelut.com
Seuraava lehti ilmestyy 03/2010.

ISSN 0 355-8258